

Verenigd Koninkrijk:

- Bloemisten en tuincentra zijn enerzijds bezorgd dat mensen enkel nog essentiële producten kopen, anderzijds ontwaren zij kansen om via online verkoop te profiteren van de extra tijd die men in de tuin kan spenderen. Bloemisten bleken ook zorgen te hebben over een vermeende eventuele Nederlandse noodwet die transport/export van bloemen zou verhinderen. LAN-Londen kon na overleg met LNV en de VGB de British Florist Association ervan overtuigen dat daar geen sprake van is.
- Tuincentra hebben de voorbije dagen hun verkoopcijfers zien dalen met ongeveer 30% en hopen dat in de aanloop naar Moederdag in het VK, a.s. zondag, geen maatregelen worden geïntroduceerd die de aanvoer van bloemen en planten bemoeilijken.
- Na overleg met de grote supermarktketens heeft de regering besloten tijdelijk onderdelen van de **mededingingswetgeving** te versoepelen. Daardoor kunnen de retailers gegevens uitwisselen over voorraadvolumes, de opening van hun winkels onderling afstemmen en van elkaars personeel, distributiecentra en bestelwegen gebruik maken.
- Andere nieuwe overheidsmaatregelen i.r.t. de retail: versoepeling van de **rijtijdenregels** voor chauffeurs die levensmiddelen bezorgen (tot 16 april) en geen toeslag van 5 cent op **plastic tasjes** bij online aankopen (t.b.v. snelheid en om besmettingen als gevolg van hergebruik van kratten te voorkomen).
- Landbouwminister Eustice stelde in een Lagerhuisdebat dat er momenteel geen voedseltekorten zijn. **Arbeidstekorten** ziet hij als het grootste risico, zeker nu steeds meer EU-lidstaten hun grenzen sluiten.
- Hamstergedrag is overgeslagen naar **tuincentra**, waar de verkoop van 'grow-your-own'-producten verdrievoudigd is. Tegelijkertijd verwacht de branche voor de Britse moederdag van a.s. zondag maar de helft van het gebruikelijke aantal klanten.
- **Inspecties** i.h.k.v. keurmerken zoals Red Tractor worden uitgesteld of zo mogelijk op afstand uitgevoerd.

Italië:

Voor zover bekend zijn er geen belemmeringen, ook niet m.b.t. wegvervoer. Wat het laatste betreft, Oostenrijk had wél wat maatregelen genomen maar weer ingetrokken t/m 29 maart, en Slovenië blijft een problematische grens (wegvervoer is toegestaan om het land door te rijden, van grens tot grens en mits er voldoende brandstof is zonder te hoeven stoppen). Er zijn verder routine controles en de temperatuur van de vrachtwagenchauffeurs wordt gemeten (wat vertragingen veroorzaakt).

Colombia:

Op 17 maart heeft de Colombiaanse President de noodtoestand afgekondigd. Wellicht is deze beslissing gelieerd aan het feit dat lokale overheden op eigen houtje allerlei maatregelen zijn gaan nemen, met risico's voor de bevoorrading van de steden. De president staat onder zware druk om ook het vliegveld El Dorado te sluiten, een belangrijk knooppunt voor internationaal en nationaal luchtverkeer.

Monday March 23 as of 00:00 all international flights will be prohibited. For the moment for a period of 30 days. **Continuity of cargo (impo and expo) operation is still unclear.**

Floriculture sector: local demand had vanished, as the demand in Europe. 80 % of exports however go to VS. A market which of course also is slowing down. Which will no doubt have a delayed effect on our propagation material sector, for which Colombia (and Ecuador !) is a very important market.

Contracting demand from bars, restaurants, hotels and other food services will have its effect on the export of potato products (French fries).

Peru:

- Since Tuesday March 17, all borders closed, no transport (sea, land and air) is allowed. Curfew from 8pm until 5am
- Only to buy food or medicines its allowed to go out from 5am til 8pm by foot and bike, private cars are not allowed and shops, bars, restaurants, closed.
- Public administration all closed.
- Due that all the borders are closed no import/export.

Frankrijk:

Agrofoodbedrijven staan voor twee belangrijke uitdagingen: de verschuiving van horecaconsumptie naar detailhandelconsumptie en voortzetting van activiteiten terwijl werknemers in toenemende mate terughoudend zijn om te werken of gedwongen worden om thuis te blijven. Agrofoodbedrijven die normaal gesproken aan de horeca leveren, moeten zich aanpassen aan de eisen van hypermarchés en supermarkten, zoals op gebied van verpakking en etikettering. De gebruikelijke toeleveranciers van supermarkten en hypermarchés hebben te maken met een toenemende vraag en een afnemende beschikbaarheid van werknemers. Frankrijk verwacht dat voldoende beschikbaarheid van personeel een groot probleem zal worden in het beheersen van deze crisis. Ook al wordt het vervoer van goederen op dit moment nog niet gehinderd door beperkende maatregelen aan de grens, de wachttijden aan de grens zijn aanzienlijk langer geworden, soms tot meer dan 20 uur op sommige locaties. T.b.v. de voedselvoorziening en ter voorkoming van verlies van bederfelijke waar of dieren, is het belangrijk dat de logistiek niet belemmerd wordt en dat er oplossingen worden gevonden om transport zo soepel mogelijk te laten plaatsvinden. Frankrijk steunt daarom het voorstel van de EU Commissie om *priority lines* aan de grens in te stellen voor transport van voedsel.

Plantaardige sector:

- De sluiting van de tuincentra als gevolg van de corona-epidemie – goed voor 70% van de omzet van deze sector – dwingt kwekers om een groot deel van hun productie te vernietigen in de meest cruciale periode van het jaar, die net was begonnen met de komst van mooi weer. Voor veel kwekers zijn de komende drie maanden normaal gesproken goed voor 50% van de jaarlijkse omzet.

Mexico:

In de sierteelt zijn bedrijven ongerust omdat uitgangsmateriaal vaak in gecombineerde vluchten van NL naar MEX wordt vervoerd, en het passagiersverkeer mogelijk binnenkort wordt stilgelegd.

South East part of Europe / Western Balkan regio:

Yesterday, countries in the CEFTA region together with the European Union and Transport Community discussed the establishment of green corridor with priority lanes intended for trucks transporting food, raw materials for food industry, medical equipment and materials in the CEFTA region (Albania, Bosnia and Herzegovina, Moldova, Montenegro, North Macedonia, Serbia and Kosovo). The green corridor should enable smooth circulation of goods within the region and beyond.

The major problem for the companies is the transport i.e. the epidemiological conditions that need to be met for the drivers entering and exiting countries, coming from crisis regions. To this date, four out of six Western Balkan economies have declared national emergency.

Verenigde Staten:

- Het Witte Huis heeft het Amerikaanse congres ook om extra budget van US\$ 161 mln. gevraagd om hun activiteiten uit te voeren: US\$ 55 mln. ten behoeve van APHIS, de Amerikaanse veterinaire en fytsanitaire dienst als gevolg de reductie van inkomsten van "gebruikerstarieven" nu al het vliegverkeer is stilgevallen.

Rusland:

- Rusland heeft besloten dat vertegenwoordigers van de Russische autoriteiten komende twee maanden niet naar het buitenland mogen reizen. Dit heeft tot gevolg dat experts / inspecteurs van Rosselkhoznadzor (= Russische NVWA) ook geen landen gaan bezoeken voor een systeem audit of pre-shipment inspectie om export van plant materiaal naar Rusland mogelijk te maken.
- Gesprekken zijn gevoerd tussen de autoriteiten en de diverse sectororganisaties in Rusland om prijsstijgingen van voedsel zoveel mogelijk te voorkomen. Bedrijven en personen die misbruik maken van de Corona situatie worden behoorlijk gestraft. Rusland overweegt de invoerrechten naar nul te reduceren van essentiële goederen en het gebruik van groene corridors aan de buitengrenzen uit te breiden. Om welke producten het precies gaat is nog niet bekend.

Georgië

- De overheid van Georgië claimt dat er geen te korten zijn voorzien van basisvoedsel producten als gevolg van de Corona gebeurtenissen. Zo zou er voldoende voorraad zijn voor 3 à 4 maanden. Er worden geen maatregelen verwacht om de import tegen te gaan.
- De drie grootste conservenbedrijven in Georgië verzekeren eveneens een stabiele aanvoer van voedingsmiddelen en verwacht wordt dat de lokale productie van groenten en fruit die nu opgang komt de komende maanden extra zal toenemen.

Kazachstan

- De Kazachse premier heeft het ministerie van Financiën verzocht aandacht te besteden aan het reduceren van de invoerrechten van de meest belangrijkste basisvoedsel producten. De EU-delegatie in de hoofdstad Nur-Sultan heeft Kazachse autoriteiten gevraagd voor meer informatie.
- Er is de afgelopen periode veel bezwaar aangetekend aan de nieuwe voorschriften voor het grensoverschrijdend vervoer in Kazachstan. Zo zou de truck en chauffeur uit bepaalde Corina risicolanden, waaronder de Schengenlanden, bij de Kazachse grens vervangen moeten worden.

Duitsland:

De toegang van oogstarbeiders uit buurlanden is toegestaan, bevestigt BMEL. Het is nog onduidelijk hoe dit voor niet-grenslanden zoals Roemenië en Bulgarije uitpakt. Momenteel worden bussen met seizoensarbeiders bij hun doorreis door Oostenrijk en Hongarije vaak tegengehouden. In totaal zijn er jaarlijks zo'n 280.000 seizoensarbeiders die uit het buitenland komen om in Duitsland in de landbouw, groente&fruitsector en wijnbouw te werken. Polen maken zich wel zorgen of ze weer terug hun land in komen.

- BK Merkel heeft gisteren via tv het land toegesproken. Samenwerking, discipline om de aanbevelingen te volgen en zorgen voor elkaar, waren de steekwoorden.
- Websites die de files aan de grens en op de weg weergeven: www.staumelder-karte.de en <https://covid-19.sixfold.com/>

Spanje:

- Niet-Spanjaarden die in Spanje zouden willen werken kunnen, zoals het er nu uitziet, niet via de **landsgrenzen** Spanje in, aangezien deze is **gesloten voor personen richting Spanje**. Voor goederen zijn de grenzen beide kanten op geopend. Vanwege het sluiten van de grenzen voor personenverkeer met Marokko kunnen Marokkaanse seizoenarbeiders ook niet in Spanje komen plukken. Hierdoor zijn er zorgen ontstaan of er wel voldoende seizoensarbeiders zullen zijn voor de piek tijdens het plukseizoen van aardbeien en bessen (april).
- Op 19/03 en 20/3 heeft het Spaanse ministerie van Landbouw in een persbericht van zich laten horen.
 - Zij benadrukken het belang van de boeren in de voedselvoorziening en het feit dat zij hun werkzaamheden, ondanks de staat van alarm, kunnen continueren.
 - Zij scheppen duidelijkheid dat naast boeren ook andere partijen in de voedselketen hun noodzakelijke werkzaamheden kunnen continueren, zoals leveranciers van zaden en fertilizers. Hier waren problemen over gemeld vanuit de sector.
- Boerenorganisatie Asaja uit in de pers hun zorgen over de mogelijkheden van het continueren van export van groente en fruit naar belangrijke afzetmarkten Duitsland, Italië en Frankrijk in de toekomst. Afhankelijk van de ontwikkelingen en de vraag daar. Concrete aanwijzingen voor problemen zijn er nu niet.
- De boerenorganisatie UPA klaagt in de pers over het **sluiten van de lokale boerenmarkten**, waarop veel boeren hun waar verkopen. En ze vragen om duidelijkheid of arbeiders samen in een auto/bus naar het werk kunnen rijden.
- De **prijzen in de supermarkten** van met name het verse waar zoals groente en fruit worden in opdracht van de overheid gemonitord, om eventuele prijsstijgingen van voedsel op te merken in verband met vergrote aankopen door consumenten. De supermarkten blijven melden dat er voldoende producten zijn en er dus niet gehamsterd moet worden.

Reismogelijkheden van Roemeense en Bulgaarse werknemers in de Nederlandse landbouw

In zowel Roemenië als Bulgarije is de noodtoestand uitgeroepen. Beide landen roepen hun mensen in het buitenland op om vooral niet naar het thuisland af te reizen vanwege de enorme druk op de medische voorzieningen. Er komen ook heel veel met name Roemenen vanuit Italië en Spanje terug. Dit is bijna niet te handelen. De kansen om na een bezoek aan het thuisland weer terug te kunnen naar Nederland nemen ook af. Ten eerste moeten de terugkomers eerst twee weken in quarantaine. Degenen die nu reizen kunnen dus op z'n vroegst over twee weken weer terug naar Nederland. Er is geen peil op te trekken of dat dan nog kan. Want vanwege de noodtoestand kan het land op ieder moment platgelegd worden (lock down). Waardoor er geen bewegingsvrijheid meer is en ook het vliegverkeer stopt. Hoe lang dat dan duurt kan niemand zeggen. Overigens zijn de terugkomers zeer welkom in de Roemeense en Bulgaarse landbouwsector. Vanwege de massale trek naar het westen is er hier een groot tekort aan arbeidskrachten in de landbouwsector ontstaan. Het advies van beide regeringen is om niet naar het thuisland af te reizen. Ons advies is om vooral ook de website van de ambassades in Den Haag goed in de gaten te houden. <https://haga.mae.ro/local-news/1777> -

Roemenie:

Bestuurders van alle vrachtwagens (dus ook diertransporten) met een maximaal toegestane capaciteit van meer dan 3,5 t hebben (naast de gebruikelijke documenten zoals gezondheidsverklaringen) aan de grens de verplichting om individuele beschermingsmiddelen bij zich te hebben en te dragen, Het gaat dan om ontsmettingsmiddel, handschoenen, gezichtsmasker en documenten te laten zien die de route naar de bestemming bevestigen.

Bestuurders van deze voertuigen die aankomen uit "rode gebieden" of "gele gebieden" of deze gebieden zijn overgestoken, zijn niet onderworpen aan quarantaine- of isolatiemaatregelen, als ze bij de grensdoorlaatpost geen COVID-19-gerelateerde symptomen vertonen.

Polen:

- Sierteelt: Bloemen staan deze dagen helemaal op de laatste plek van de boodschappenlijst. Ook andere events zoals bruiloften of bedrijfsevents die normaal gezien versierd zouden worden vinden geen doorgang. De Poolse Vereniging van Bloemisten heeft een petitie aan de Poolse Premier gericht met een roep om steun (o.a. vrijstelling van de verzekeringsbijdrage en BTW vrijstelling). Anders gaan meerdere bloemen winkels failliet in Polen.
- Poolse tuinbouwsector maakt zich zorgen over de beschikbaarheid van de uit het buitenland geïmporteerde producten. Ze denken vooral aan meststoffen, zaden en gewasbeschermingsmiddelen. De goederenstroom over de grens is al moeilijker, vrachtwagens staan enkele uren in de file te wachten. Vertragingen in leveringen zijn ook het gevolg van het vaak verminderde aantal werknemers in leveranciersmagazijnen. Poolse producenten maken zich ook zorgen over toekomstige prijzen van de geïmporteerde meststoffen, aangezien de prijs door de zloty-wisselkoers beïnvloed zal worden.
- Poolse Minister van Landbouw heeft aangegeven dat de prijzen in de winkels van voedsel niet kunnen stijgen als gevolg van Corona (en de retailers deze hogere prijzen voor zichzelf houden). Er zal actief worden gecontroleerd op het niet verhogen van de voedselprijzen in de winkels.
- Voor o.a. chauffeurs van vrachtvervoer is het sinds 19 maart niet meer noodzakelijk om een locatiekaart in te vullen aan de interne en externe grenzen met Polen. Samen met het openen van 4 extra grenzen sinds 18 maart hoopt Polen hiermee de wachttijden te verkorten voor het

transportverkeer met name aan de Duits-Poolse grens

<https://www.agroberichtenbuitenland.nl/actueel/nieuws/2020/03/16/qa-for-companies-covid-19-measures-poland>

Belgie:

Met ingang van woensdag 18 maart 12 uur gelden in België verregaande maatregelen om de verdere verspreiding van het Corona-virus te beperken. Dit behelst onder meer een gebod om thuis te blijven (uitgezonderd werk en essentiële bezoeken aan bv. een arts), een samscholingsverbod en de sluiting van niet-essentiële winkels. Daarnaast is er ook een verbod op niet-essentiële reizen naar het buitenland. Dit geldt ook voor reizen naar Nederland. Reizen t.b.v. het werk blijven dus nog wel mogelijk. Ook goederenvervoer is toegestaan. Wel kan worden gevraagd naar bewijs van het reisdoel. Een document van de werkgever of opdrachtgever zelf moet volstaan.

Ambassade Brussel en CG Antwerpen ontvingen signalen van grensprovinciebestuurders en bedrijven dat incidentele grenscontroles in België tot vertragingen leiden aangezien Nederland minder vergaande Coronamaatregelen heeft afgekondigd dan België en dat vervelende gevolgen kan hebben. Tot nu toe lijken grote problemen op de grond uit te blijven.

Ook voor de agro-foodsector is het van groot belang dat België de grenzen openlaat. Zowel voor het vervoer van grondstoffen en voeding als voor het vrij verkeer van werknemers uit andere landen is dit essentieel, zeker nu heel wat Oost-Europese seizoenarbeiders terug naar huis willen gaan en dat op een moment dat de fruitsector en aspergeteelt op gang komen en het plantseizoen van zomergroenten voor de deur staat.

De sierteeltsector is een zwaar getroffen sector, doordat de export is stilgevallen en ook door het feit dat bloemenwinkels gesloten moeten blijven. De prijzen zijn reeds compleet ineengestort. Tuinders kunnen hun planten wel nog altijd gewoon vervoeren naar het buitenland, omdat er geen sanitaire restricties zijn en de grenzen open.

Turkije:

Grenssluiting (rail, weg) Griekenland en Bulgarije hebben GEEN effect (behalve enige vertragingen) op goederenvervoer. 2) MinAgro bericht dat er voldoende landbouw-inputs (zaad, kunstmest, bestrijdingsmiddelen) op voorraad zijn. 3) Geruchten op social media dat regering noodtoestand zal afkondigen zijn tot op heden ongegrond, maar leiden her en der in de grote steden tot verhoogd supermarkt bezoek en een zekere mate van hamsteren.

Japan:

- Olympische spelen gaan vooralsnog door. IOC vindt het nog te vroeg voor een besluit. Holland Heineken Huis (OS2020) en Team-NL Expo (juni) zijn wel afgeblazen;
- Japan voert de komende dagen een zelf-quarantaine van 14 dagen in voor reizigers vanuit Europa / Nederland;
- Noodtoestand Corona in Hokkaido opgeheven. Horeca draait, supermarkten bevoorrad.

Denemarken: Vrachtverkeer kan door rijden, maar er zijn wel files aan de Duits-Deense grens, vooral door woon-werk verkeer. Personen zonder geldige reden worden geweigerd. Vaarschema's veerponten zullen waarschijnlijk aangepast worden als het aantal passagiers dramatisch daalt.

Noorwegen: transport van goederen gaat door, maar verder worden de grenzen gesloten.

Zweden: Tot nu toe keek men de situatie aan, maar nu neemt Zweden ook maatregelen. Geen problemen voor transportsector.